(i) Printed Pages : 4 Roll No. ....

(ii) Questions : 5 **Sub. Code : 1 0 3 3 6**

Exam. Code : 5 0 0 1

NEP U.G. Common–Value Added Course 1st Semester

(2125)

ECONOMICS (In all Mediums)

Paper : Introduction to Health Economics ECOVAC

Time Allowed : 1½ Hours] **[Maximum Marks : 45**

Note :— Attempt **three** questions in all, including Question No. **1** which is compulsory and selecting **one** question from each unit.

1. Answer any **FIVE** of the following in about **25-30** words each:

   (i) Distinguish between cost benefit analysis and cost effectiveness analysis.

   (ii) What is meant by economic efficiency in healthcare?

   (iii) Mention any three determinants of health economics.

   (iv) Discuss the main goals of Health economics.

   (v) Name any three major health committees in India.

   (vi) What are the limitations of health insurance in India?

   (vii) Discuss the key challenges in implementing health policy in India.

   (viii) What are the main objectives of the National Health Policy, 2017?

5×3=15

UNIT—I

2. Discuss:

   (a) Scope of health economics.

   (b) Importance of health economics in economic development. 7.5,7.5

3. Discuss the use and importance of QALYs and DALYs in measuring health resources. 15

UNIT—II

4. Explain components and benefits of health insurance. Discuss any two health insurance schemes in India. 5,5,5

5. Critically analyse the impact of Ayushmann Bharat on India's healthcare system. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :– प्रश्न संख्या **1** जो कि अनिवार्य है, सहित कुल **तीन** प्रश्नों के उत्तर दीजिए और प्रत्येक यूनिट में से **एक** प्रश्न चुनिए।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं **पाँच** प्रश्नों के उत्तर लगभग **25–30** शब्दों में दीजिए।

   (i) लागत–लाभ विश्लेषण और लागत–प्रभावशीलता विश्लेषण में अंतर स्पष्ट कीजिए।

   (ii) स्वास्थ्य सेवा में आर्थिक दक्षता से क्या तात्पर्य है?

   (iii) स्वास्थ्य अर्थशास्त्र के किन्हीं तीन निर्धारकों का उल्लेख कीजिए।

   (iv) स्वास्थ्य अर्थशास्त्र के मुख्य लक्ष्यों की चर्चा कीजिए।

(v) भारत की किन्हीं तीन प्रमुख स्वास्थ्य समितियों के नाम बताइए।

(vi) भारत में स्वास्थ्य बीमा की सीमाएँ क्या हैं?

(vii) भारत में स्वास्थ्य नीति के कार्यान्वयन में प्रमुख चुनौतियों की चर्चा कीजिए।

(viii) राष्ट्रीय स्वास्थ्य नीति, 2017 के मुख्य उद्देश्य क्या हैं?

5×3=15

यूनिट–I

2. चर्चा कीजिए:

   (a) स्वास्थ्य अर्थशास्त्र का दायरा।

   (b) आर्थिक विकास में स्वास्थ्य अर्थशास्त्र का महत्व। 7.5,7.5

3. स्वास्थ्य संसाधनों के मापन में QALYs और DALYs के उपयोग और महत्व पर चर्चा कीजिए। 15

यूनिट–II

4. स्वास्थ्य बीमा के घटकों और लाभों की व्याख्या कीजिए। भारत में किन्हीं दो स्वास्थ्य बीमा योजनाओं पर चर्चा कीजिए। 5,5,5

5. भारत की स्वास्थ्य सेवा प्रणाली पर आयुष्मान भारत के प्रभाव का आलोचनात्मक विश्लेषण कीजिए। 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :– ਕੁੱਲ **ਤਿੰਨ** ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ **1** ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ **ਇੱਕ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ।

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ **ਪੰਜ** ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ **25-30** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

   (i) ਲਾਗਤ–ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਲਾਗਤ–ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰੋ।

(ii) ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(iii) ਸਿਹਤ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਨਿਰਧਾਰਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।

(iv) ਸਿਹਤ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਟੀਚਿਆਂ ’ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(v) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਹਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

(vi) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ?

(vii) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ’ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(viii) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀ, 2017 ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ ? 5×3=15

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਚਰਚਾ ਕਰੋ :

(a) ਸਿਹਤ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ।

(b) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ। 7.5,7.5

3. ਸਿਹਤ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਵਿੱਚ QALYs ਅਤੇ DALYs ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ—II

4. ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਘਟਕਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ’ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 5,5,5

5. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ’ਤੇ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। 15